

Det store Publicum anseer imidlertid 1859 for Darwinismens Fødselsaar, da det ikke blev bekendt med de Aaret i Forveien givne foreløbige Meddelelser og først lærte denne Theori, der begrundet en ny Æra i Naturhistorien, at kjende gennem Darwins Værk: *On the origin of species by means of natural selection, or the preservation of favoured races in the struggle for life.* Den første Udgave udkom i hint Aar og den sjette 1869; den første tyske 1862, den tredie 1869; to franske, to russiske, to amerikanske, en hollandsk og en italiensk betegne Værkets Betydning. Hos os have vi kun to meget korte Udtog af dette Arbeide, eet i »Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskabernes» og eet i »Nyt dansk Maanedsskrift«. Darwin betragter kun dette Værk som en Forløber for omfangsrigere Skrifter, hvis Offentliggjørelse ogsaa er paabegyndt i 1868. I 1859 fremkom der endnu en Afhandling fra ham i det Linnéske Selskabs Journal: Om Organismernes Forandring i Naturstanden.

I 1862 udkom hans mærkværdige Undersøgelser om Orchideernes, Gjøgeblomsternes, Befrugtning ved Insecter Medvirkning gennem en dertil afpasset Bygning af Blomsten, samt om Betydningen og Nyttens af Krydsning. I et klart Udtog har Professor Lange gengivet dette Arbeide i »Tidsskrift for Naturvidenskabernes» 3die R. 2det B. 4de H. Samme Aar udkom fremdeles Undersøgelsen over Orchideen *Catasetum tridentatum's* tre eiendommelige Former, om *Primula-Arternes* dobbelte Blomstform eller *Dimorphi*, samt om *Pampas-Formationens* Udstrækning ved *Buenos Ayres*; i 1863 over *Cirripedernes* saakaldte Høresæk og over Slægten *Linum*, Hørens to Former og deres gjensidige Kjønnsforhold; i 1864 over de tre *Lythrum* eller *Kattehaleformer*; i 1865 over *Klattrplanternes* Bevægelser og Eiendommeligheder, og i 1867 over *Beskaffenheden* og den *bastardagtige* Natur af de illegitime Efterkommere af *dimorphe* og *trimorphe* Planter, og over den specifikke Forskjel mellem *Primula veris* og *vulgaris*, samt over den sidstnævnte, den almindelige *Kodrivens* *Bastard-Natur*.

I 1868 saae endelig de to første Bind af Darwins udførlige Værk over hans saakaldte *Selectionstheori* Dagens Lys; de indeholde alt hans *læstagsmateriale* under Titlen: *The variation of animals and plants under domestication.* I dette storartede Værk blive *Principerne* for *Avl*, *Nedarvning*, *Tilbageslag* og *Krydsning* i *Almindelighed* fremstillede og godtgjorte, og *Hypotesen* om *Pangeneses* gjort sandsynlig.

I et andet Værk skal den naturlige Forplantning og Kampen for Tilværelsen samt Organismernes Foranderlighed i Naturstanden udførlig behandles og begrundes, og navnlig skal deri undersøges de individuelle Forskjelligheder hos Planter og Dyr, og de noget større sædvanligt arvelige Afændringer, hvorved man pleier at betegne *Varieteter* og *geografiske Racer*, ligesom det ogsaa ved denne Leilighed vil blive paaviist, at de hyppigste og mest udbredte Arter variere stærkest, og at de artrigste Slægter indeholde de mest foranderlige Arter. Hovedindholdet af dette Værk vil overhovedet blive Problemet om Omdannelsen af *Afarter* til *Arter*, det er, *Udviklingen* af de fra *Begyndelsen* af ubetydelige *Eiendommeligheder*, der betegne *Varieteterne*, til *charakteristiske* *Kjendemerker* for *betydningsfulde* *Arter* og *lignende* *Forhold* for *Slægter*, navnlig ogsaa den *vidunderlige* *Tilpasning* af de enkelte *Organismer* til de *forviklede* *organiske* og *uorganiske* *Livs* *betingelser*. Slutningen skal helliges de *Indvindinger*, der ere roiste mod hans *Theori*.

Dette Arbeide er endnu ikke udkommet; men i indeværende Aar overraskede Darwin Verden med sit nye Værk: »*The descent of man*» i to Bind paa noget over 900 Sider. Som *Consekvens* af *Darwinismen* havde allerede flere af hans *Tilhængere* behandlet *Menneskets* *Nedstamning* fra *Hvirveldyrene* og nærmest fra *Aberne*; men Darwin havde selv tidligere aldeles ikke berørt dette Spørgsmaal, som man mente af Frygt for den engelske Høikirke og det britiske Bigotteri. Nu har Mesteren talt og i ovennævnte Værk har han godtgjort, at Mennesket har været og fremdeles er underkastet ganske den samme *Udviklingslov* som alle andre *Dyreformer*, og at det lidt efter lidt og skridtviis er udviklet af lavere *Hvirveldyr* og nærmest af *abelignende* *Pattedyr*. I sin sædvanlige prægnante Stil og med en Masse af *Facta* som *Beviismidler* godtgjør han dette sit Resultat, og undersøger tilsidst, hvorvidt de *aandelige* *Skjelnemerker* skabe et befæstet Svælg mellem Mennesket og Dyret.

(Sluttet.)

Storkereden.

(Af Sophus Bauditz.)

Ovre i Jylland, tæt ved Brabant Sø, ligger Landsbyen Aarslev. Store frodige Enge strække sig fra Søen lige op til den, derfor er der fuldt af Storke; hvert Hus har en Rede, og somme have to, tre, fire, alt som det nu kan træffe. Men lad os kun blive lidt nede i Engene; Storkene komme vi nok til, eller rettere sagt, de komme til os, naar vi først ere dernede.

Det var Højbjergningstid. Alle Karle og Piger fra hele Byen vare i Arbeide, thi nu var Veiret godt, og hvem kunde vide, hvor længe det vilde holde? Gamle Peder Loft havde sidste Nat følt Gigten i den venstre Storetaa: det betød afgjort Regn; rigtignok viste Præstens Barometer paa »Stadigt«, men hvad var det ligeoverfor Peder Lofts Taa? Da Præsten engang i al Sagtmodighed havde tilladt sig at mene, at hans Veirviser dog var den sikkreste, havde Peder ganske tørt spurgt: »Hvor gammel er den Glastingest?« Og da Svaret lød paa, at den lige var kommen fra Kjøbstaden, havde den Gamle rettet sig, saa vidt Alderen tillod det, og høfligt, men bestemt viist det unge Menneske — Præsten var nemlig kun mellem 40 og 50 Aar — tilrette ved at sige:

»Ja, men den Taa har jeg haft i 75 Aar; troer Fa'er nu hans Veirglas holder saa længe?«

Fra den Dag af stod Peder Loft urokkelig som Profet, og Præstens Glastingest foragedes fuldstændigt.

Man skyndte sig altsaa det bedste man kunde hin Dag. Stak efter Stak flyttede Karlene fra den moderlige Eng over paa Vognen, Kudsken steg høiere og høiere sammen med sit Læs, og havde han endelig stuvet saa meget sammen, som Hestene nogenledes kunde trække, saa gjaldt det: Hjulene skar dybt overalt, de dannede smaa Canaler, paa Bredden kantede med Græsstubber, derfor maatte der passes godt paa ovre ved den store El, thi svingede man blot en Alen for langt tilhøire, saa sad man der — der var gyngende Bund, og ligesaa stor en Ære det er at kjøre i Gaard med toppet Læs, ligesaa stor en Skam er det at blive hængende, ikke at tale om at vælte, som Jens Andersens Søren gjorde ifjor — det huskedes endnu. Pigerne rev sammen hvad der spildtes fra Vognene, og Børnene fik Lov at hjælpe til; men saae de deres Snit, boltrede de sig i Høet saa det spredtes rundt, det var ingen god Hjelp.

Hen paa Eftermiddagen vare de fleste Stakke inde, og efter en stiltiende Overenskomst holdt hele Engen Mellemdagshvil paa samme Tid; Teinerne kom frem, og man leirede sig op ad de tilbageblevne Stakke paa Skyggesiden, nogle Steder tre, fire i Tallet, andre Steder to og to; hvor det Sidste var Tilfældet, var det snurigt nok altid een Karl og een Pige.

»Sæt Dig her, Ane, aa hvad, her paa min Trøie,« sagde en høi, smuk Karl. Ane lod først, som om hun ikke hørte det, i Haab om en Gjentagelse af Anmodningen, men da denne udeblev, satte hun sig dog, men naturligviis ikke paa Trøien, som Karlén havde bredt til hende.

»Nei, her paa min Trøie, ellers bliver det pæne grønne Skjørt vaadt,« sagde han. Nu rykkede hun da ind paa den, først paa den yderste Kant, men lidt efter lidt længere frem, indtil hun tilsidst sad helt tørt og godt. Nu lukkede hun Teinen op og viste den til ham:

»Sikken deilig Mellemdag jeg smurte i Morges, Anders, frisk Sigtekage med Ost paa, og Martsøl, som Du selv var med at brygge, er der i Bimpelen.«

»Ja, Du er rigtignok en rar Ane,« sagde han og saae ufravendt paa hende.

»Spis nu, Anders,« sagde hun, og saa spiste de i Taushed.

Anders, der under hele Maaltidet ikke havde haft Øjnene fra hende, tog, da han var færdig, ligesom en kraftig Beslutning, reiste sig halvt op og sagde: »Ane!«, men med en saadan Varme og en saadan Betoning, at Ane ikke turde see paa ham, da hun svarede: »Anders!« Hvor bankede ikke hendes lille Hjerte af Længsel efter at høre ham sige det, som hun i Aar og Dag havde vidst, at han tænkte. Men Anders kunde nu engang ikke faae Munden paa Glid; hundrede Gange havde han været ligesaa nær ved det som nu, og var bleven siddende som nu, hundrede Gange havde hun tænkt: »Herregud, hvorfor kan ikke jeg frie, han faaer det dog aldrig sagt.«

Anders sagde ikke mere, han lagde sig bag over i Stakken og lukkede Øinene halvt, saa seer man stundom bedre. Det var et Leie han hvilte paa, blødere end de fineste Dun og mere duftende end Rosenhækken om Foraaret! Græsstraene vare saa bløde som Silke, og alle de deilige spraglede Blomster, der smilende vare faldne for Leen,

laae nu tørrede som i Botanikerens Herbarium og blandede deres svage Aroma med den søde, ubeskrivelig friske Duft af Høet; henne ved Søbredden spankede Storken paa Fiskeri, hvert Øieblik bukkede han sig for at standse en Frø i dens glade Hop, og saa gik han endnu stoltere videre; Guldsmede surrede rundt i Luften som straalende Colibrier, og satte sig kun et Øieblik paa de svaiende Siv, og over det Hele hvævede sig den klare blaae Himmel — det var en Lyst at see! Og Anders saae og saae og lyttede og lyttede til den glade Symfoni, som alt Levende istemte. Men det var mærkeligt, det var som Alt, hvad han hørte og saae, var anderledes end ellers; han havde aldrig før lagt Mærke til, hvor deilig Aakanden som en gylden Baad vuggedes paa Bølgerne mellem de grønne Øer, som dens egne Blade dannede, aldrig tænkt over, hvor klart Kirken paa Bakken speilede sig i Søen, eller over den deilige Farvepragt, Vorherre har spredt over Engens Blomster, ja selve Frøens Plask, naar den plumpede i Vandet, og Kobrolet oppe fra Græsmarken syntes ham nu næsten som en Musik, langt lifligere end Knud Spillemands Reel ved sidste Høstgilde. Og dog, der dandsede han første Gang med Ane; første Gang lagde han der sin Arm om hendes Liv og saae ind i de velsignede, blaae Øine, saae et Glimt af Himmerig selv! Den Melodi, han da dandsede efter, havde i Uger og Maaneder klinget for hans Øre, nei, saa smukt lød det dog neppe nu, skjøndt Græshoppen gned sin Fiol og Fluerne summede de deiligste Sange, naar man blot forstod dem. Men au, der satte en næsviis En sig lige paa hans Næse, forsigtigt hævede han Haanden og slog, saa fløi den. Han reiste sig op og saae paa Ane; hun saae paa ham, som hun hele Tiden havde gjort, men slog kjønt Øinene ned, da han saae det. Anders krammede og krammede til han fik fat paa hendes Haand; den tog han mellem sine og sagde da saa kjærligt, saa bedende de Ord: »Aa hvad, lille Ane!« Det var ikke Meget sagt, det er vist, men endnu mindre sagde Ane; hun taug helt stille og kastede sig blot til hans Bryst.

Meget prosaiske Mennesker ville nu maaskee mene, at det egentligt var den Flue, der satte sig paa hans Næse, som mandede ham op, saa at han fik det afgjørende Ord sagt; meget lærde Mennesker ville maaskee udbrede sig om den bedøvende Duft ved en slaact Eng, som skyldes det og det chemiske Stof, og heraf forklare den Følelse, der havde behersket Anders og lagt ham Ordene paa Læben. Men det hjælper Altsammen ikke: der er en berusende Magt i det deilige, duftende Hø, det er sandt; men det er ingen sløvende, lænkende Rus, det bringer, det er tvertimod en Frigjørelse, en Løften over alt Dagligdags, der snærer og tynger; man seer for en Stund Guds skjønne Jord i hele dens Herlighed; der kommer en Luftning fra den evige Sommers Land og Hjertets Spirer svulme, grønnes og sætte Blomst. Landsbyfolk ere mangen Gang langt rimeligere end Byfolk; de kjende godt den Tilstand og søge ikke klogt og fornuftigt at bortforklare den ved at opløse den til et Par Grundstoffer; »Hødrønningen soler sig,« sige de, naar Høet ret dufter, og drømmer En vaagen i en Stak, sige de: »Nu aander Dronningen paa ham.«

Ane var Jens Dams eneste Barn og Anders dennes Avlskarl. Som klog, beregnende Mand havde den gamle Gaardmand fuldt vel gjort sig Rede for, at Anders, stolende paa den Magt, der ligger i et glat Ansigt og en hjælpsom Haand, kunde faae den formastelige Tanke, at angribe hans egen lille Anes Hjerte; men hans Frygt herfor var dog bleven besiret af den Skandse, han troede dragen om sin Datter. I hans Øine sad nemlig Ane midt i en Vold af blanke Søldalere, som kun den kunde overskride, der gik ud fra et ligesaa hoit Fodfæste; at En turde vove et Spring fra den blotte, bare Jord og endda komme godt fra det, vilde han have anseet for en Fabel, hvis Nogen havde omtalt det. Men stor Skade var det, at kun han saae sin Datters stærke Forsvar; hverken hun selv eller Anders hindredes paa nogen Maade, og i et helt Aar havde de uden Modstand sendt Tusinder af Øienprojectiler mod hinanden, de havde alle tændt, og det sidste Baand, Læbens, var nys bristet nede paa Engen.

Dagen efter stod Anders inde i sin Husbonds Stue; i Kjøkkenet ved Siden af, hvortil Døren stod paa Klem, skurede Ane voldsomt paa en Pande; idag kunde hun slet ikke faae den blank.

»Det var jo kjønt af Dig, Anders,« sagde Jens Dam, »at fortælle mig det; saa Du har friet til min Ane! Ja, Du har vel kun sagt mig det for Løierlighedens Skyld; thi Du kan vel tænke, at jeg ikke render ben og klapper Jer sammen.«

Anders svarede Intet, og Ane skurede endnu ivrigere.

»Du kan vel tænke,« vedblev den Gamle, »at